

آیین‌نامه اجرایی ریشه‌کنی سل گاوی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۹/۱۲/۱۳۸۳ بنا به پیشنهاد شماره ۰۱۱/۱۱۸۹۵ مورخ ۲۰/۱۰/۱۳۸۲ وزارت جهاد کشاورزی و به استناد ماده (۲۱) قانون سازمان دامپزشکی کشور - مصوب ۱۳۵۰ - آیین‌نامه اجرایی ریشه‌کنی سل گاوی را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ -

اصطلاحاتی که در این آیین‌نامه به کار می‌رود دارای معانی زیر است:

- الف - سازمان: سازمان دامپزشکی کشور.
- ب - گاو: گاو و گاومیش بطور اعم در سنین مختلف.
- ج - گاوداری: محلی که در آن یک یا چند گاو به صورت صنعتی، نیمه صنعتی یا سنتی نگهداری شود.
- بیماری: بیماری سل گاوی.
- د- توبرکولین: (P.P.D (Protein. Purified.Derivative به نوعی فرآورده خالص پروتئینی میکروب سل و یا انواع دیگر آن اطلاق می‌شود که با تأیید و توصیه سازمان به منظور تشخیص بیماری بکار می‌رود.
- ه- گاو مسلول: گاوی است که براساس دستورالعمل سازمان در برابر آزمایش واکنش مثبت نشان داده (گاو رآکتور) یا واجد علائم بالینی بیماری بوده و یا هنگام بازرسی لاشه واجد ضایعات مربوط به بیماری (گاو غیر توبرکولینه سلی) باشد.
- و - گاو مشکوک: گاوی که براساس دستورالعمل سازمان در برابر آزمایش واکنش مشکوک نشان دهد.
- ز - آزمایش: تزریق توبرکولین مطابق دستورالعمل سازمان و یا هر آزمایش عملی دیگری که سازمان برای تشخیص بیماری مصلحت بداند.
- ح - بازرسی بهداشتی کشتارگاه: به هریک از افرادی اطلاق می‌شود که براساس دستورالعمل ابلاغی از طرف سازمان برای انجام خدمات بهداشتی مربوط به کشتارگاه و بازرسی و معاینات بهداشتی گوشت تعیین می‌گردد.
- ط - ضدعفونی: استعمال مواد پلشت‌بر اختصاصی مؤثر بر روی عامل بیماری و یا سوزاندن محوطه و جایگاه دام به وسیله شعله‌افکن و یا طرق دیگری که برای از بین بردن میکروب عامل بیماری انجام می‌گیرد.
- ی - ریشه‌کنی: اجرا و ادامه عملیات مبارزه وسیع و پیگیر علیه بیماری تا زمانی که بیماری از بین برود.
- ک - منطقه ریشه‌کنی: محدوده معین و مشخص جغرافیایی که عملیات ریشه‌کنی در آن محدوده مطابق با دستورالعمل و ضوابط ابلاغی سازمان انجام می‌گیرد.
- ل - اداره ریشه‌کنی: یکی از واحدهای تابعه سازمان که مسئولیت تدوین برنامه، هماهنگی و نظارت جهت اجرای ریشه‌کنی بیماری در سطح کشور را عهده‌دار می‌باشد.
- م - واحد ریشه‌کنی: واحدی در اداره کل دامپزشکی استان که مسئولیت هماهنگی، نظارت و اجرای ریشه‌کنی بیماری در سطح استان را عهده‌دار می‌باشد.
- ن - اکیپ ریشه‌کنی: شامل دامپزشک، کاردان یا تکنسین دامپزشکی که عهده‌دار اجرای عملیات ریشه‌کنی در سطح منطقه عملیاتی می‌باشند.

فصل دوم - اقدامات اولیه

ماده ۲ -

سازمان مکلف است با استفاده از روشهای مقتضی و ممکن، منطقه‌ای که عملیات ریشه‌کنی باید در آنجا اجرا شود را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۳-

تردد و نقل و انتقال گاو در منطقه تحت پوشش عملیات ریشه‌کنی باید براساس مفاد این آیین‌نامه انجام گیرد.

ماده ۴-

پس از اعلام مفاد مندرج در ماده (۲) آیین‌نامه توسط سازمان و براساس برنامه زمان بندی، مأموریت اکیپ ریشه‌کنی برای ثبت مشخصات گاوداری، شماره‌گذاری، تنظیم کارت شناسایی و انجام آزمایش گاوها به گاوداریها مراجعه و عملیات مربوط آغاز خواهد شد. مفاد این ماده و نوع اوراق و فرمهای مربوط و نحوه انتقال اطلاعات را اداره ریشه‌کنی تعیین خواهد نمود.

فصل سوم - تشخیص گاو مسلول

ماده ۵-

سازمان از طریق آزمایش توبرکولین و یا انجام آزمایشهای علمی دیگر گاوهای مسلول را تشخیص می‌دهد. تزریق توبرکولین، خواندن نتیجه آن براساس دستورالعمل سازمان و همچنین انجام سایر آزمایشهای مربوط به تشخیص بیماری باید منحصراً به وسیله دامپزشک آموزش دیده سازمان و مورد تأیید اداره ریشه‌کنی انجام گیرد.

تبصره ۱- یک نوبت آزمایش مثبت، ملاک برای اعزام گاو به کشتارگاه بوده و تجدید آزمایش در مورد این گونه گاوها مجاز نمی‌باشد.
تبصره ۲- گاو که در آزمایش مشکوک تشخیص داده شود، بایستی تا انجام آزمایش بعدی (سه‌ماه بعد) به منظور تعیین وضعیت آن جدا از سایر گاوهای گله در محل جداگانه‌ای نگهداری شود.

تبصره ۳- سازمان می‌تواند در مواقع ضروری از دامپزشکان بخش خصوصی مورد تأیید پس از طی دوره آموزش لازم در قالب قرارداد استفاده نماید.

ماده ۶-

چنانچه گاو در دو آزمایش متوالی مشکوک تشخیص داده شود به عنوان مسلول (راکتور) تلقی می‌شود.
تبصره - در نوبت بعدی آزمایش به همراه گاو یا گاوهای مشکوک کلیه گاوهای موجود در گاوداری نیز آزمایش می‌گردند.

ماده ۷-

تا زمانی که موارد مثبت و یا مشکوک در یک گاوداری آلوده مشاهده شود آزمایش هرسه ماه یک بار تکرار خواهد شد و در صورت اجرای ضوابط بهداشتی و قرنطینه‌ای و همچنین عدم آلودگی در گاوداریهای همجوار در صورتی که نتیجه آزمایش گاوداری آلوده در دو نوبت آزمایش متوالی سه ماهه منفی باشد؛ گاوداری فوق عاری از بیماری در نظر گرفته شده و آزمایش بعدی به فاصله شش ماه بعد انجام خواهد گرفت.

تبصره - در صورت اجرای ضوابط بهداشتی و قرنطینه‌ای و عدم آلودگی در گاوداریهای مجاور در صورتی که نتیجه آزمایش گاوداری در دو نوبت آزمایش متوالی شش ماهه منفی باشد، آزمایش بعدی به فاصله یک سال بعد انجام خواهد گرفت.

ماده ۸ -

گاو که در آزمایش به عنوان مسلول (رآکتور) تشخیص داده می‌شود داغ‌گذاری و یا با هر نوع علامت دیگری که لازم باشد مشخص و به کشتارگاه اعزام خواهد شد.

فصل چهارم - اعزام گاو مسلول به کشتارگاه

ماده ۹ -

گاو مسلول (رآکتور) پس از تشخیص باید بلافاصله تحت نظارت اکیپ ریشه‌کنی در محل کاملاً مجزا در داخل گاوداری یا محل دیگری که تعیین می‌شود نگهداری و در مهلتی که از طرف اکیپ مزبور اعلام می‌گردد به کشتارگاه اعزام شود. تبصره - مهلت فرستادن گاو مسلول (رآکتور) به کشتارگاه با توجه به وضعیت بیماری و شرایط محل نگهداری گاو از طرف مأمورین اکیپ ریشه‌کنی تعیین می‌شود و در هر صورت نباید از تاریخ تشخیص و اطلاع به صاحب دام و یا نماینده او از بیست روز تجاوز کند.

ماده ۱۰ -

تاریخ اعزام گاو مسلول (رآکتور) به کشتارگاه در برگه اعلام نتایج آزمایش سل تعیین و برگه فوق به مسئول گاوداری یا نماینده او تحویل داده می‌شود و چنانچه مسئول گاوداری از دریافت برگه فوق خودداری نماید اطلاعیه مزبور به وسیله مأمورین اکیپ ریشه‌کنی به درب ورودی گاوداری الصاق خواهد شد.

ماده ۱۱ -

هنگام اعزام گاو مسلول (رآکتور) به کشتارگاه، کارت مشخصات گاو نیز به همراه آن به کشتارگاه فرستاده می‌شود.

ماده ۱۲ -

گاو مسلول (راکتور) در یکی از کشتارگاههای منطقه ریشه‌کنی که مورد تأیید سازمان باشد در پایان کشتار روزانه تحت نظارت بازرسی بهداشتی کشتارگاه و نماینده واحد ریشه‌کنی کشتار می‌گردد.

کشتارگاه موظف است در همان روزی که گاو مسلول (راکتور) به کشتارگاه اعزام می‌شود نسبت به کشتار آن اقدام نماید. بازرسی بهداشتی کشتارگاه موظف است براساس دستورالعمل سازمان پس از کشتار گاو و نمونه‌برداری از لاشه گاو مسلول (راکتور)، مراتب را ذیل اوراق مربوط گواهی وامضاء نموده و به واحد ریشه‌کنی تحویل نماید.

تبصره - کلیه لاشه‌ها و یا قسمتهایی از لاشه گاوهای راکتور (مسلول) که قابل مصرف تشخیص داده می‌شوند، باید توسط صاحب دام جهت تبدیل به کارخانه‌های فرآوری گوشت که فرآورده‌های گوشتی حرارت دیده تولید می‌کنند تحویل گردد.

ماده ۱۳ -

بازرسی بهداشتی کشتارگاه موظف است به محض مشاهده لاشه گاو بیمار مبتلا به سل با عنوان گاو غیرتوبرکولینه سلی ضمن نمونه‌برداری از لاشه مراتب را با ذکر آثار و جراحات و مشخصات دام و نشانی مبداء اصلی حمل گاو به کشتارگاه به شبکه دامپزشکی مربوط اطلاع دهد و شبکه مزبور مبداء اصلی گاو یاد شده را مورد بررسی قرار داده و سایر گاوهای موجود در مبداء را مورد آزمایش قرار دهد. در صورتی که مبداء گاوخارج از پوشش آن شبکه باشد شبکه مزبور موظف است مراتب را هرچه سریعتر به اداره کل دامپزشکی استان اطلاع دهد تا اقدامات لازم را براساس دستورالعملهای سازمان اعمال نمایند.

تبصره - کلیه نمونه‌های برداشت شده از گاوهای مسلول (راکتور) و غیرتوبرکولینه سلی به آزمایشگاههای مورد تأیید سازمان ارسال و نتایج حاصل شده از کشت و تعیین نوع مایکوباکتریومهای درگیر در مطالعات اپیدمیولوژیک مربوط به مبارزه با بیماری مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

فصل پنجم - پرداخت غرامت

ماده ۱۴ -

سازمان به صاحب گاو مسلول (راکتور) که طبق این آیین‌نامه به کشتارگاه اعزام می‌شود مبلغی به عنوان غرامت در اختیار گاودار قرار خواهد داد که غرامت پرداخت معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) ارزش واقعی گاو خواهد بود.

تبصره ۱- ارزش واقعی عبارت است از بهای گاو زنده به نرخ روزمنهای بهای آن قسمت از لاشه و پوست که قابل مصرف تشخیص داده می‌شود.

تبصره ۲- بهای گاو زنده مسلول (راکتور) به وسیله کمیسیون مرکب از مسئول واحد ریشه‌کنی هر منطقه یا نماینده او، نماینده امور مالی اداره کل دامپزشکی استان و یک نفر نماینده خبره تشکلهای دامداری استان، تعیین می‌گردد.

ماده ۱۵ -

چنانچه دامدار، گاو مسلول (راکتور) را در وقت مقرر طبق ماده (۹) این آیین‌نامه به کشتارگاه اعزام ننماید بلافاصله گاو مسلول (راکتور) پس از اتمام مهلت مقرر بدون پرداخت غرامت براساس ماده (۱۲) قانون سازمان با کمک نیروی انتظامی به کشتارگاه فرستاده و کشتار خواهد شد.

تبصره - در صورت تکرار تخلف در اعزام به موقع گاو مسلول (راکتور) به کشتارگاه برای دومین بار وفق ماده (۶) قانون سازمان، صاحب گاو تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فصل ششم - گواهی نامه اعلام وضعیت گاوداری از نظر آلودگی به سل گاوی

ماده ۱۶ -

پس از انجام هر آزمایش و اخراج گاوهای مسلول (راکتور) و اجرای عملیات بهداشتی و قرنطینه‌ای برگه اعلام نتایج که مدت اعتبار آن سه ماه خواهد بود، به گاوداری داده می‌شود.

تبصره ۱- در گاوداریهایی که برای اولین بار آزمایش می‌شوند، در صورت منفی بودن، برگه اعلام نتایج که مدت اعتبار آن سه ماه خواهد بود به گاوداری داده می‌شود.

تبصره ۲- در گاوداریهایی که دارای موارد مشکوک می‌باشند، تا زمان آزمایش بعدی (سه ماه بعد) و به همراه اجرای سایر اقدامات بهداشتی و قرنطینه‌ای که توسط مأمورین اکیپ ریشه‌کنی اعلام می‌گردد، برگه اعلام نتایج که مدت اعتبار آن سه ماه خواهد بود، به گاوداری داده می‌شود.

تبصره ۳- گاوداریهای دارای برگه اعلام نتایج با مدت اعتبار سه ماه به عنوان گاوداری عاری از بیماری تلقی نگردیده و برگه صادر شده صرفاً بیانگر تحت پوشش بودن گاوداری فوق در برنامه ریشه‌کنی سل گاوی می‌باشد.

ماده ۱۷ -

اگر نتیجه دو آزمایش متوالی سه ماهه در گاوداری منفی باشد، با رعایت ضوابط بهداشتی و قرنطینه‌ای و در صورت عدم وجود بیماری سل در گاوداریهای مجاور، گواهی‌نامه‌ای که مدت اعتبار آن شش ماه خواهد بود، به گاوداری داده می‌شود.

ماده ۱۸ -

در گاوداریهایی که دارای گواهی‌نامه شش ماهه باشند آزمایش بعدی پس از شش ماه به عمل خواهد آمد و چنانچه نتیجه آزمایش اخیر نیز منفی باشد، با رعایت ضوابط بهداشتی و قرنطینه‌ای و در صورت عدم بیماری سل در گاوداریهای مجاور، گواهی‌نامه‌ای که مدت اعتبار آن یک سال است به گاوداری داده می‌شود.

ماده ۱۹ -

در گاوداریهایی که واجد گواهی‌نامه سالیانه باشند تا موقعی که کلیه منطقه ریشه‌کنی عاری از بیماری اعلام نشده حداقل هر سال آزمایش انجام و در صورت منفی بودن نتیجه آزمایش، گواهی‌نامه مزبور تجدید خواهد شد.

ماده ۲۰-

هرگاه نتیجه آزمایش در گاوداری مثبت باشد گواهی‌نامه‌های صادرشده از درجه اعتبار ساقط است و در این قبیل گاوداریها مفاد مواد (۱۶)، (۱۷)، (۱۸) و (۱۹) این آیین‌نامه مجدداً اجرا خواهد شد.

فصل هفتم - ضوابط بهداشتی، قرنطینه‌ای

ماده ۲۱-

چنانچه صاحب گاوداری آلوده (دارای موارد مشکوک و یا مسلول) تا زمان آزمایش نوبت بعدی و روشن شدن وضعیت سلامت گاوداری اقدام به ورود و خروج غیرمجاز گاو به محل گاوداری خود ننماید، به علت تخلف از ضوابط ریشه‌کنی سل گاوی برابر ماده (۶) قانون سازمان، تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تبصره ۱- در صورت تخلف دامدار از ضوابط ریشه‌کنی سل گاوی برای دومین بار پروانه گاوداری لغو گردیده و ضمن قرنطینه نمودن گاوداری با همکاری نیروی انتظامی در اسرع وقت نسبت به تخلیه، اعزام گاوها به کشتارگاه و تعطیل نمودن گاوداری اقدام خواهد شد.
تبصره ۲- چنانچه صاحب گاوداری آلوده به جای اعزام گاو مسلول (راکتور) به کشتارگاه اقدام به فروش آن نماید صاحب گاو و همچنین خریدار تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

ماده ۲۲ -

ورود گاو جدید به گاوداری واقع در منطقه ریشه‌کنی فقط با تحصیل اجازه کتبی از اداره کل دامپزشکی منطقه مجاز خواهد بود. مشروط بر اینکه کل گله مبداء و مقصد در دو تست متوالی سه ماه عاری از بیماری بوده و یا دارای گواهی‌نامه شش ماهه و یا گواهی یک ساله باشند.

ماده ۲۳-

صاحب گاوداری یا گله عاری از بیماری مجاز به وارد نمودن دام جدید به محل دامداری بدون گواهی عاری بودن نمی‌باشد.

ماده ۲۴-

صاحب گاوداری تحت پوشش یا نماینده او موظف است در مورد نظافت و وضعیت بهداشتی و مدیریت گاوداری دستورات اکیپ ریشه‌کنی را رعایت و همچنین نسبت به رفع معایب و نواقص گاوداری از نظر وضعیت ساختمان در مدت تعیین شده اقدام نماید.

ماده ۲۵ -

اشخاصی که در محوطه گاوداری ساکن و یا در آن واحد اشتغال دارند باید گواهی نامه معتبر عدم ابتلا به بیماری از وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی داشته باشند.

تبصره - چنانچه صاحب گاوداری شرایط بهداشتی گاوداری موضوع مواد (۲۳) و (۲۴) این آیین نامه را رعایت ننماید به علت تخلف از قوانین ریشه کنی سل گاوی، مفاد ماده (۲۱) در مورد وی اجرا خواهد شد.

ماده ۲۶ -

انتقال گاوهای مسلول (راکتور) از منطقه ریشه کنی به منطقه دیگر، غیر از کشتارگاههای استان و یا محل موقتی که با نظر واحد ریشه کنی برای نگهداری آنها معین می شود، ممنوع است.

ماده ۲۷ -

عاری شدن یک منطقه از بیماری منوط به منفی بودن نتایج آزمایش کلیه گاوهای منطقه و عدم مشاهده موارد گاو غیرتوبرکولینه سلی در کشتارگاه است.

ماده ۲۸ -

پس از اعلام عاری شدن منطقه ریشه کنی از بیماری، خرید و فروش و حمل و نقل گاو در داخل منطقه و هرگونه خروج دام از منطقه مزبور با کسب مجوزهای مربوط بلامانع می باشد.

تبصره - منطقه عاری از بیماری تابع ضوابطی خواهد بود که از طرف سازمان برای حفظ شرایط ریشه کنی منطقه تدوین و به مورد اجرا خواهد گذاشت.

فصل هشتم -

مزایای تشویقی برای صاحبان گاوداریهای عاری از بیماری

ماده ۲۹ -

به دامدارانی که طبق گواهی سازمان در اجرای برنامه ریشه کنی سل گاوی همکاری و کمکهای موثر نموده اند، از اولویتهای و امتیازات ذیل برخوردار خواهند بود:

الف - معرفی واحدهای عاری از بیماری به کلیه تعاونیها و اتحادیههای دامداری و سایر مراجع ذی ربط.

ب - اولویت برخورداری از شرکت در جشنوارهها و مسابقات .

ج - دستیابی به بازارهای ملی، منطقه ای و بین المللی.

د - اولویت برای انتخاب گاوهای مولد اسپرم و جنین در مراکز اصلاح نژادی.

هـ - برخورداری از تسهیلات بانکی.
و- برخورداری از مزایای بیمه و تخفیف ویژه تعرفه‌های بیمه دام.

فصل نهم - سایر اقدامات

ماده ۳۰-

سازمان از ادامه کار گاوداریهایی که فاقد شرایط بهداشتی و فنی بوده و موجب اختلال در برنامه ریشه‌کنی سل گاوی گردند براساس مفاد قانون سازمان جلوگیری خواهد کرد. مأموران انتظامی مکلفند به تقاضای سازمان به منظور اجرای مقررات، از ادامه کار آنها جلوگیری کنند.

ماده ۳۱ -

متصدیان گاوداریهایی که معایب و نواقص آنها قابل اصلاح باشد موظفند طی مهلت تعیین شده از طرف سازمان، نسبت به رفع نواقص و معایب آن اقدام نمایند. گاوداریهایی که قابل اصلاح و مرمت نباشند باید با نظر سازمان در همان مکان و یا محل مناسب دیگر مطابق با شرایط و ضوابط بهداشتی نوسازی گردند .

دولت موظف است تسهیلات کم‌بهره بانکی جهت بهسازی و نوسازی این قبیل گاوداریها را در صورت رعایت ضوابط بهداشتی و قرنطینه‌ای سازمان تأمین نماید.

ماده ۳۲-

دستورالعملهای لازم جهت اجرای این آیین‌نامه به موقع توسط سازمان تدوین و به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

[امضاء]

معاون اول رئیس‌جمهور - محمدرضا عارف